Srečanje plesnih skupin v domu Španskih borcev

Vsako leto se v kulturnem domu Španski borci srečajo plesne skupine naše občine. Letošnje občinsko srečanje, ki je že sedmo po vrsti, je bilo zelo uspešno, saj je sodelovalo 14 plesnih skupin: 10 iz osnovnih šol – OŠ Edvarda Kardelja (3), skupina Pika Poka I., (Tadeja Novak), skupina Pika Poka II, (Tadeja Novak), skupina (Andreja Zrimšek); OŠ II. grupe odredov (2) skupina Črnobeli panter (lastna koreografija) in skupina (Lučka Drobnič); OŠ Leopolda Mačka – plesna skupina KIM (Polona Repina in Eva Mraz); OŠ Nove Jarše (2), skupina (Jana Truden), folklorna skupina (Jože Ramuta); OŠ Jože Moškrič – folklorna skupina (Vera Jurca), OŠ Adolfa Jakhla – folklorna skupina (Vesna Turk) in štiri iz kulturno umetniških društev: KUP Proga 13 skupina (Marjana Jevšjak), KUD Slape skupina (Andreja Zrimšek), KUD Svoboda Zadobrova, skupina MIK (lastna koreografija), KUD Vide Pregarc, skupina Kan-Kan (Franc Gogala).

Srečanja se je udeležila tudi plesna skupina Paradoxe, ki ima svoj sedež v naši občini in jo vodi Nevenka Celarc ter plesna skupina Rondo iz KUD Jevnica pod vodstvom Igorja Parklja. KUD Jevnica se je odzvala na povabilo KUD Vide Pregarc v okviru dolgoletnega sodelovanja med obema društvoma. Samo srečanje je bilo prikaz dosežkov v preteklem obdobju na področju plesnih dejavnosti. Na dveh prireditvah so se zvrstili plesi folklore, ritmike, disco plesov, jazz baleta in can-can.

Srečanje je bilo delno v znamenju francoskega plesa can-can, ki je v lanskem letu slavil 100-letnico. Tako smo videli več različic tega znamenitega plesa, ki je navzoče v dvorani dodobra ogrel. Iz udeležbe je razvidno, da je za tovrstno dejavnost v naši občini zanimanje vse večje, vendar ob tem pozabljamo na kvaliteto, zato naj bi društva v bodoče med seboj tesneje sodelovala in si pomagala, še zlasti pa so potrebne pomoči plesne sekcije po osnovnih šolah. Samo tako bomo zagotovili kvaliteto plesnih skupin, ki delujejo v naši občini in tistih, ki presegajo občinske meje in gostujejo po SRS, tkejo vezi prijateljstva in izmenjujejo izkušnje na področju plesnih dejavnosti.

Vesti iz kulture!

● *Združenje likovnih skupin Slovenije bo tudi letošnje poletje pripravilo izobraževalne likovne kolonije za člane likovnih skupin in društev. Seminarji bodo potekali v juliju in avgustu v Novem mestu in Šmartnem v Goriških Brdih. Od leta 1985 so na te izobraževalne kolonije vabljeni tudi člani likovne sekcije KUD »Vide Pregarc«. Letos se bosta izobraževanja udeležila Ana CAJNKO in Vladimir PERTOT.*

● *16. junija so v ljubljanski narodni galeriji zaprli dva meseca trajajočo razstavo kitajskega slikarstva. To izjemno kulturno prireditev si je ogledalo preko 90.000 obiskovalcev iz raznih krajev Slovenije in celo iz tujine. Ob ponedeljkih, ko je galerija bila zaprta, so si razstavo ogledali celo otroci iz številnih ljubljanskih in okoliških vrtcev.*

● *Do 8. julija bo v galeriji Inštituta za odnose s tujino v Bonnu odprta samostojna kiparska razstava akademskega kiparja Vasilije ĆETKOVIĆA iz Celja.*

● *Društvo prijateljev Jugoslavije iz Sao Paola slavi letos 29-letnico svojega delovanja. V ta namen je društvo povabilo v goste lutkovno gledališče Jože Pengov iz Ljubljane. Ljubljanski lutkarji so se predstavili z »IGRARIJO«, najprej v društvu prijateljev Jugoslavije, nato pa še v gledališču »Sergio Cordosa« v Sao Paolu.*

● *Od 16. do 20. junija sta v Dolenjskih Toplicah potekala gledališki in lutkovni tabor za otroke. Delovno srečanje so pripravili zveza kulturnih organizacij Slovenije, Zvez prijateljev Slovenije in KUD »Maks Henigman« iz Dolenjskih Toplic.*

● *Pevski tabor v Šentvidu pri Stični privablja iz leta v leto več pevcev iz Slovenije in iz zamejstva. Na letošnjem taboru je pelo preko 8000 pevcev. Poleg petja pa so pevci in obiskovalci z zanimanjem prisluhnili slavnostnemu govorniku Milanu KUČANU.*

M. R.

Pomlad v domu starejših občanov

Prišla bo pomlad, učakal bi jo rad... **tako naša narodna pesem. Tudi mi v Domu smo jo dočakali. Na pročelju naše stavbe se to ne pozna. Nismo imeli srečne roke, ko smo jeseni posadili okoli 200 vršičkov rož, da bi z njimi spomladi napolnili cementna korita na balkonih in oknih. Prezimilo je le malo sadik, zato so korita bolj prazna in visi zelenje kot oskubljeni repki čez korita, in dosti listja in le sem in tja posamezen cvetek.**

Drugače pa je v notranjosti Doma. Pleskarji so prepleskali vse sobe in skupne prostore, z delom so že skoraj končali. Mizarji so popravili vsa okna in vrata, da jih sedaj lažje odpiramo in zapiramo.

V hali je nameščena prenovljena sedežna garnitura, ki oklepa oba velika stebra, je lepa in udobna. Koliko časa bo taka? Prejšnjo so v preteklih petih letih naši alkoholiki in tudi drugi razrezali in prežgali s cigaretnimi ogorki.

Prenovitev pa še ni končana, še bomo imeli spremembe.

Odšel je naš dober zdravnik dr. Janez Kuštrin in prizadevna višja ambulantna sestra Marička Povše. V teku tega meseca nas bo zapustila tudi naša skrbna in dobra direktorica mag. Milena Tanaskovič.

Živimo v pričakovanju, kaj *nam bo prineslo poletje.*

Imeli pa smo v preteklih mesecih tudi lepe popoldneve. Gostovali so trije pevski zbori in dve kulturni skupini mladih.

Prvi je 6. aprila zapel pri nas pevski zbor »Ivan Cankar«, ki ga vodi glasbenica Anica Špan. Moški pevski zbor iz Medvod je pod vodstvom zborovodkinje Mire Cimperc imel nastop 26. aprila. Moški pevski zbor »Bizovik« pa je gostoval 24. maja. Vodil ga je zborovodja Andrej Korber. Zbori so imeli na programu narodne in umetne pesmi naših priznanih skladateljev. Vmes smo slišali tudi narodne koroške, dalmatinske, prekmurske in beneške. Naše narodne je vsak zbor pel v drugačni priredbi. V zborih pojejo samo ljubitelji lepega petja – pojejo iz srca. Tisti, ki žive zunaj, ne morejo presoditi, kaj pomeni nam v Domu ura lepega ubranega petja. Na kraju programa vedno zapojemo še skupno dve ali tri narodne. Poslavljamo se z željo, da bi še prišli. Mladinski ansambel »Beli cvet« je nastopil 22. aprila, ton je nastopu dajal humorist Pavle Ojsteršek. Po njihovi živahnosti bi se lahko imenovali »Žareči cvet«. Stopajo v svet glasbe, takorekoč s prvimi koraki in jih čaka še trdo delo, ki ga bodo zmogli s svojo sposobnostjo in voljo.

Zadnji so to pomlad 8. junija nastopili »Dijaki iz Doma Tabor«, Prišli so plesalci, pevci, kitarist in harmonikaš.

Folkloristi so zaplesali »Splet belokranjskih in Gorenjske plese«. Vmes je harmonikaš Sašo, ki je igral za ples, zaigral tudi narodne pesmi. Pevki sta bili Suzana in Renata. Kitarist Jože je spremljal pevki in igral ter pel tudi sam, celo eno lastno skladbo.

Organizator in vodja skupine je Emilija Razprtnik. Uspeh je pokazal, da je bilo v delo vloženega veliko truda in veselja.

Vse skupine prihajajo k nam brezplačno. S seboj jim damo skromen spomin na naš Dom, izdelek naših stanovalcev. Prisrčno se z njimi poslavljamo z željo, da bi nas še večkrat obiskali.

Marija DEKLIN

Imel sem nekaj povedati...

Šolsko leto se izteka in samo še neprijetne dolžnosti nas ločijo od njegovega konca (izpraševanje za zaključne ocene, popravni izpiti itd.). Radi bi opozorili na zadnje prijetne dogodke (rock koncert na šolskem dvorišču ob dnevu mladosti, športne igre, naravoslovni dan vseh prvih razredov na Veliki planini, že nekoliko oddaljena premiera dramske skupine v Okrogli dvorani Cankarjevega doma). Naši učenci so pripravili kratek pogovor.

Marjan Hočevar: Z letošnjo predstavo se je skupina že trinajstič udeležila Podob trenutkov. Poleg učencev SŠEE so nastopila tudi dekleta z ekonomske srednje šole, avtor marjan Kunaver, bivši učenec naše šole in še nekaj zunanjih sodelavcev. Kaj pa o predstavi menijo nekateri nastopajoči (sodelujoči)?

Marjan Kunaver: Zahvaljujem se tovarišici Potokarjevi za izvedbo projekta. Oceno pa kot avtor prepuščam drugim. Zadovoljen sem. Za glasbene vstope pa se še posebej zahvaljujem Branku MatoščU iz skupini One Lower.

Iztok Lemajič, osvetljevalec: Mislim, da je s tehnične strani predstava zelo dobro uspela kljub manjšim začetnim težavam. Luč sem določil po svojih občutkih in delno po nasvetu igralcev. Osvetljevati mi je pomagal Gorazd Potočnik.

Dejan Vuga: Lahko bi dal od sebe še več, kot sem dal. Sicer pa: to je bila moja prva predstava v živo pred domačo publiko, ki nas pa žal ni ravno lepo sprejela.

Hvala za prijetna doživetja z igralsko ekipo. Ne bom pozabil.

Marjan Hočevar: Igralstvo in šport?

Dejan: Mislim, da če se ne bi dovolj ukvarjal s športom, bi vlogo težje odigral.

Nikola Filovski: Zelo dobro sem se »ujel« z ostalimi izvajalci. Čeprav smo malo vadili, sem obvladal svojo vlogo. Predvsem je bila potrebna psihološka priprava, kar mi je blizu že po naravi. Sem športnik. Ni lahko biti igralec, posebno ne pred domačo publiko. Nastopili smo tudi v Šentvidu, kjer smo bili zelo lepo sprejeti.

Branko Matošec: Predstava mi je bila zelo všeč in zato glasbe ni bilo težko pisati. Sodelovanje z dramsko skupino je bilo sproščujoče in tudi poučno. Menim, da se prizori »Ukrepa« in »Barbare« dovolj komentirajo med seboj.

Primož Satler: Letošnja predstava naše dramske skupine ima nekoliko dolg naslov; B. Brecht: *Ukrep* in Marjan Kunaver: *Barbara ali Noč, ko je utonilo sonce.* Prikazuje odnose med mladimi. Gre za razmerje med Barbaro in njenim fantom. Barbara fantu pove, da je noseča in da bi z njim rada zaživela pravo življenje, on pa jo zapusti in prekine njuno zvezo. Tudi ostali prijatelji Barbaro zavržejo. Tako se skozi vso igro kažejo današnji medsebojni odnosi, na videz tuji, vendar resnični. Predstava je bila poizkus nečesa novega (vsaj za nas): šlo je za povezavo nemih metaforičnih prizorov (B. Brecht-Ukrep), dramskega besedila, pete pesmi (J. Prevert: Barbara) in samostojnih glasbenih motivov.

MARJAN HOČEVAR

Pripis: Naslov članka je Kunaverjeva misel pri prvem pogovoru o predstavi Barbara.

● Marjan Moškrič nagrajen za humoreske in satire

Na drugem festivalu humorja, satire in karikature, ki je bil 11. in 12. junija v Ribnici, je bil v leposlovni zvrsti humoreska in satira nagrajen tudi naš občan Marjan Moškrič, ki mu iskreno čestitamo.

Organizatorju je s pomočjo skupščine občine Ribnica uspelo izdati tudi zajeten almanah, ki je bil na voljo že v festivalskih dneh. Zajeten almanah z izbranimi literarnimi prispevki in karikaturami pod naslovom »Vre, vre, vre...« je posvečen spominu na Franeta Milčinskega-Ježka, ki je pred dvema letoma Ribničanom v poduk med drugim zapisal: »Sicer pa tudi vi veste, da je človek razumno bitje: nič ga ne bo spametovalo. Še naprej se bomo na napakah učili delati napake. Vendar – naj vas potolažim: sploh ni res, da je danes slabše kot včeraj. Nasprotno: danes je bolje, kot bo jutri!«

● Likovna, literarna in lutkovna delavnica

V letu 1988 je KS Kodeljevo oddala v najem dva svoja manjša prostora Zvezi kulturnih organizacij Slovenije.

Prostore bo zveza uporabila za izobraževanje likovnikov, literatov in lutkarjev, ki delujejo v okviru zveze kulturnih organizacij Slovenije.

Doslej so taka izobraževanja oziroma delavnice potekale le v času zimskih ali letnih počitnic. S pridobitvijo teh novih prostorov pa bodo tečaji in seminarji potekali v popoldanskem ali večernem času skozi vse leto.

Konec junija se je končal likovni seminar, ki je potekal ob koncu tedna in ga je obiskovalo 12 likovnikov iz Ljubljane, Domžal, Sežane, Novega mesta, Semiča in Kamnika.

S programom in mentorskim delom akademskega slikarja Janeza Zalaznika so bili tečajniki zelo zadovoljni.

M. R.

● IZ ŠOLSKIH KLOPI

● Doživljajski spis

Že navsezgodaj smo se z avtobusom odpeljali iz Ljubljane v Ptuj. V Ptuju smo si ogledali čudovit ptujski grad. Bilo je veliko slik. Ogledali smo si tudi pohištvo in viteško opremo. Vse je bilo iz srednjega veka. Peljali smo se po sivi cesti in si ogledovali panonski svet. Večinoma je bil raven. V Ormožu smo si ogledali vinsko klet. Videli smo, kje spravljajo vino. Obiskali smo lončarja v Ljutomeru. Pokazal nam je potek dela. V Radencih smo poskusili zdravo in naravno mineralno vodo, ki je znana po vsem svetu. Ko smo pojedli slastne kremne rezine, smo se odpeljali nazaj domov. Zelo mi je bilo lepo na tej poučni in hkrati zabavni ekskurziji.

VANJA GERŠAK, 4. r., Hrušica

● V avtobusu

Vsako jutro in popoldne se vozim z avtobusom v šolo in seveda tudi domov. Na avtobus čakam v Sneberjah in v Novem Polju.

Ko pripelje avtobus se prerivamo, kdo bo prvi vstopil, plačal ali vozniku pokazal mesečno vozovnico. Na avtobusu je včasih malo ljudi, včasih pa veliko. V avtobusu se pogovarjamo, gledamo avtomobile in okolje. Poleti, ko je vroče, komaj čakamo, da bomo izstopili, pozimi ko je v avtobusu toplo, pa bi se kar vozili. Med vožnjo najbolj uživamo pri prehodu skozi križišče Zadobrovške in Sneberske ceste. Tam je na cesti izboklina, avtobus pri večji hitrosti dvigne malo v zrak, mi pa se počutimo kot na skakalnici. Tako nam minevajo naše vožnje z avtobusom v šolo.

Najbolj fino pa bi bilo, da bi stanoval blizu šole in se mi z avtobusom ne bi bilo treba voziti.

ANDREJ SVETEK, 4. b OŠ Leopolda Mačka-Boruta Novo Polje

☎ 219-088

SEZAM
SERVIS ZA MALČKE

● KS BESNICA

Utrinek iz preteklih časov

Hiša, zidana še v prejšnjem stoletju, kašča, novejši hlev ter še novejša hiša, ki se zdi kot gradič na vrhnjem pobočju hriba nad dolino Besnice – to je prvi vtis in slika, ki jo zagledaš, ko se vzpneš po strmi, dokaj vzdrževani cesti, ki se vije med stoletnimi drevesi, na planoto in sicer Hribarjevo domačijo na Ravnem brdu. Marsikateri, ki domačije ni vajen, pa se vpraša, kaj pomenijo stari zidovi v bližini nove hiše, ki spominjajo na starodavno utrdbo ali grad. Starejši okoličani vedo o tem razpredati cele legende, ki so se ohranile po ustnem izročilu, zabeležke pa je delal tudi lastnikov oče, ki je imel velik smisel za pisano besedo.

Po izročilu naj bi na mestu sedanjih ruševin pred letom 1780 stala cerkev, imenovana po svetniku sv. Jerneju. Po dolžini je merila 12 m, njena širina pa je bila 4,15 m. Postavljena je bila na izredno lepo lego, kot bi hotela s svojo lepoto opozarjati kmeta na dolžnosti ter na posvečeno mesto, kamor se je zatekal ob stiskah in veselju. Če se povrnem nekoliko v zgodovino, je bila vladavina cesarja Jožefa II., ki je leta 1770 po cesarici Mariji Tereziji prevzel cesarstvo, morda usodna za ohranitev cerkve na hribu, o kateri govori ta zapis. Kot znan absolutist je uvedel reforme in preosnovo dotedanjih zakonov, ki so posegali v obče življenje. Ena izmed posledic je bil tudi poseg v delovanje Cerkve, kar se izraža tudi v odločitvi cesarja, ki je v letu 1783 prepovedal predvsem v podružničnih cerkvah opravljati bogoslužje. V tem letu je bilo na podlagi odloka prepovedano tudi mnogo božjih potov. Tedanji ljubljanski knezoškof Karel Herbeštein je bil goreč pristaš cesarjevi presnovi, zato tedanji vikar prežganjske vikarije Andrej Šega ni imel podpore in je bila cerkev na hribu zapisana propadu (območje tedanje vikarije na Prežganjem je bilo veliko večje kot je obseg sedanje župnije, zato je interes za vzdrževanje bil manjši, saj je cerkev ležala na obrobju vikarije). Cerkev je bila namenjena volaveljski soseski, saj je ta imela v lasti skoro vso janško območje od Volavelj in Prežganja in je zemlja segala celo na območje Javora do Ravnega brda ter dela Zgornje Besnice. Vasica Volavlje je bila znana po reji ovac, ki so jih pasli celo odrasli pastirji (oblečeni naj bi bili v platnene bele srajce ter platnene hlače, pobarvane od kostanjevih ježic. Platno je bilo domače izdelave, kajti lan je bil v tistih časih izredno gojena kultura, ki pa so jo na prelomu 19. stoletja prenehali gojiti.) Kot je omenjeno, je bilo nekaj strošKov na cerkvi vsako leto, zato so bile predpisane dajatve, ki so jih morali gospodarji dajati v obliki denarja, blaga ali dela, česar pa so se nekateri posamezniki izogibali. Zato so se nekateri močno oprijeli zakona o zaprtju cerkva. Ta isti odlok je nasprotno po Kranjskem močno razburil ljudstvo in so župniki imeli mnogo težav z razdraženimi verniki. Tak primer je bil tudi v vasi Veliko Trebeljevo, kjer je postavljena cerkev Sv. Križa, datira pa v leto 1698. (Ker se je nezadovoljstvo širilo, je bil 30. 1. 1785 izdan dvorni dekret, da se v vsakem kraju lahko ohrani ena cerkev). Zaradi majhnega interesa okoličanov za ohranitev je cerkev načel zob casa, ki je v nekaj desetletjih opravil svoje, s tem pa prikrajšal sedanje rodove še za en kulturni spomenik.

O tem je ohranjena tudi stara pripovedka, ki še živi med ljudstvom. Razpadajoči cerkvi so okoličani odvzeli vse, kar je bilo kaj vrednega, med drugim tudi dva zvonova, ki sta pozvanjala daleč naokoli in opominjala vernike na molitve, praznike in hude ure. V notranjosti cerkve so ostale le lesene sohe svetnikov, ki so nemo zrle v praznino cerkvenih zidov. Cerkev je postala breme, ki so jo vaščani hoteli čimprej izbrisati iz zavesti, zato je ostareli mežnar večkrat našel škriljevce, ki so služili za strešnike, na tleh, ko so jih nočni obiskovalci pometali s strehe. Ker se mežnar ni dal, saj je bil bogaboječ človek kot večina v tistih časih, je streho za silo popravljal, pa tudi vso drugo škodo, ki so jo povzročali. Pastirji, ki so večkrat pasli v okolici in so največkrat sodelovali v nečednem poslu, so zato sklenili, da bodo vzeli iz cerkve kip sv. Jerneja, zaščitnika cerkve. Odnesli so ga na volaveljsko stran, v neko votlino. Pri tem so se mu posmehovali, češ naj tam nadalje kraljuje. Mežnar, ko je zvečer zaklepal cerkev, opazi, da kipa ni več. Ves skrušen preiskuje okoli oltarja, kjer je bil postavljen kip a ga ne najde. Zaradi skrbi je spal malo in je že navsezgodaj vstal ter ponovno začel iskati soho v cerkvi. Nemalo se je začudil, ko je svetnika opazil na stalnem mestu. Med tem pa so pastirji odgnali čredo na pašo. Ni treba poudarjati, da so bili sila začudeni, ko so opazili, da svetnika ni več na mestu, kjer so ga pustili. Premišljali so, če jih je stari mežnar ukanil in našel kip. Pastir, ki je odnesel kip, je sklenil iti na hrib, da se prepriča, če je kip v cerkvi. Vidi, da je kip na oltarju, zato se prestrašen vrne k vrstnikom ter jim pove, kaj je videl. Po dolgotrajnem pregovarjanju so sklenili, da bodo kip ponovno odnesli in ga skrili na varnejše mesto.

Isti pastir je na večer ponovno odšel v cerkev, vzel kip in ga skril v najtemnejši del gozda v dolini Besnice, kajti ta del tedaj še ni bil poseljen. Spleza na debel hrast, pri tem pa mu pomagajo drugi pastirji. Kip privežejo z vrvico ob deblo, rekoč: »Od tu sedaj ne boš več ušel.« Tisto noč, ko so pastirji ponovno vzeli svetnika, je pastirček, ki je obsojal početje tovarišev, sanjal dolge sanje. Zdelo se mu je, da stoji v cerkvi, pred njim pa živ sv. Jernej. Le-ta ga otožno ogovori: »Ne bo dolgo, ko bo cerkev le še ruševina. To bo trajalo seveda nekaj rodov, vedi pa, da bodo te ruševine postale mnogim nesreča, kar naj bo opomin na sedanje početje. Prišli bodo tudi časi, rod za rodom bo kaznovan. Mnogi bodo pohabljeni, slepi, gluhi, živina bo jalova ali pa bo umirala. Krivica se popravi le, če se cerkev obnovi!« Pri teh besedah se deček zbudi.

Mežnar je naslednje jutro ponovno opazil, da kipa ni. Od pastirčka je zvedel, kje je kip privezan. Šel je na tisto mesto, vendar je na hrastu opazil le vrv, svetnik pa je bil ponovno na starem mestu. Ljudje, ki so zvedeli, kaj se je že dvakrat zgodilo, so se prestrašili, vendar se je prekletstvo že pričelo. Nastale so vojne, lakote, kuge. Mnogi so pomrli. Staro izročilo pa še trdi, da je nekje zakopano apno, ki se bo uporabilo takrat, ko bo na mestu podrte stala nova cerkev.

Kolikor vem, se to apno še ni našlo, ruševine pa bolj in bolj prerašča bršljan, osamljena smreka in grmovje.

BOJAN JERLAH